

Висновки. Підсумовуючи зазначене можна відмітити, що для визначення економічної стійкості сільськогосподарських підприємств використовувався структурований комплексний підхід по її складових. На основі системного підходу вивчення фінансової, виробничої, маркетингової, організаційно-кадрової, інвестиційно-інноваційної запропоновані найсуттєвіші показники, які дають змогу оцінити мінімально необхідний і кількісно вимірний набір даних. Представлено інтегральну формулу для визначення економічної стійкості аграрних підприємств як окремо за складовими, так і за господарською діяльністю в цілому. При цьому враховано специфіку сільськогосподарських підприємств в теперішній час і в перспективі.

Література:

1. Юр'єва Г. В. Оцінка фінансового стану підприємства за допомогою факторної моделі Дюпона / Г. В. Юр'єва // Науковий вісник ОДЕУ. — №2 (22). — 2006. — С. 18 — 26.

2. Colyer D. Competition in agriculture: the United State in the World Market / D. Colyer, P. Lynn Kennedy, R. Paul Krugman et al. editors. — NY.: Food Products Press, 2000. — 323 p.

Рецензент: д.е.н. Сіренко Н.М.

УДК 504.03:658.821:339.146.4:63.002.6

**ЕКОЛОГО-СОЦІАЛЬНЕ СПРЯМУВАННЯ ФОРМУВАННЯ
ПОПИТУ І СТИМУЛЮВАННЯ ЗБУТУ
НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ ПРОДУКЦІЮ**

*Махмудов Х.З., д.е.н, професор, Шульженко І.В., к.е.н., Тарасов Д.А., здобувач
Полтавська державна аграрна академія*

У статті розглянуто проблеми екологічно-соціального спрямування формування попиту і стимулювання збуту сільськогосподарської продукції, державного регулювання сільськогосподарського виробництва та, підвищення його екологобезпечності в Україні.

This article deals with the problems of ecologically social direction, forming of demand and sale promotion of agricultural products, governmental regulation of agricultural production and increase environmental safety of agricultural production in Ukraine.

Постановка проблеми. Початковим етапом формування попиту на продовольчому сегменті ринку є підвищення культури землеробства, що передбачає низку заходів, які складають науково обґрунтовану систему землеробства. Серед них важливе значення мають науково обґрунтовані сівозміни, які забезпечують найдоцільніше використання і підтримання на високому рівні родючості ґрунту, його фізико-хімічних властивостей, ефективну боротьбу з хворобами і шкідниками, а також захист ґрунту від водної та вітрової ерозії. Сівозміни створюють сприятливі умови високопродуктивного використання сучасної техніки, підвищення продуктивності праці і одержання високих врожаїв за значного зниження витрат на їх вирощування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема вдосконалення екологічно-соціального спрямування формування попиту і стимулювання збуту сільськогосподарської продукції, знаходить відображення у наукових працях багатьох економістів – як П.Т. Саблука, В.І. Власова, М.Ю. Коденської, П.М. Макаренка та аграрників – В.М. Писаренка, М.М. Опари та інших.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження теоретико-методичні положення формування попиту і стимулювання збуту на сільсько-господарську продукцію через еколого- соціальної спрямування.

Виклад основного матеріалу досліджень. Аргументоване чергування культур є необхідною умовою раціонального використання землі. Створення найкращого співвідношення чинників, що обумовлюють одержання високих врожаїв, максимально можливий вихід продукції рослинництва одиниці оброблюваної площі за найменших затрат праці і засобів. У науково обґрунтованих сівозмінах повніше проявляються об'єктивні закони природи, а їх дотримання уможливорює краще регулювання колообігу поживних речовин у сільському господарстві. В сівозмінах раціональніше використовуються водно-фізичний і поживний режими ґрунту, регулюється протікання мікробіологічних процесів, відбувається поповнення органічної речовини в ґрунті, пригнічення бур'янів, хвороб і масової появи шкідників рослин [1].

Майбутнє у системі формування попиту та стимулювання збуту за короткочасними сівозмінами. Проте було б помилкою вважати, що землеробство в ринкових умовах має перейти на освоєння лише таких сівозмін. Лісостеп і Степ були й залишаються регіонами виробництва зерна, цукрових буряків тощо. Основні виробники тут – великі сільськогосподарські підприємства. В таких підприємствах із значними площами землекористування доцільно освоювати тривалоротаційні 7-10-пільні сівозміни.

Фермери України у лісостеповій зерново-буряковій зоні використовують складні технології вирощування цукрових буряків, кукурудзи і зернових колосових культур, які є їм непосильними. Очевидний вихід – у кооперативному об'єднанні, де сповна використовуються засоби виробництва. Оскільки застосування хімічних засобів підвищення врожайності сільськогосподарських культур у таких сівозмінах не виправдане або ж доцільне в незначних кількостях, потрібно включати багаторічні трави, бобові культури або парове поле. Якщо сівозміна надто спрощена і вузькоспеціалізована, в неї слід максимально включати проміжні й сидеральні посіви, які поліпшують фітосанітарний режим основної культури. До профілактичних заходів належать застосування оптимальних доз органічних добрив, періодичне виведення полів під пар або залуження.

Провідну роль відіграє сівозміна в біологічному землеробстві, основне завдання якого полягає у виробництві екологічно чистої продукції. Сфера довілля визначається однією із найпроблемніших у процесі виробництва сільськогосподарської продукції [2].

Фундаментальні перетворення аграрного сектора економіки, коливання ринкових цін у гонитві за максимальними прибутками породжують кризи надлишку або дефіциту продукції.

Стало типовим нехтування сівозмін і вирощування сільськогосподарських культур із грубим порушенням закономірностей їх чергування або навіть у беззмінних посівах, через що їхня продуктивність знижується на 30 – 50 %, а окремі культури взагалі не дають врожаю. Цей небезпечний процес може призвести до цілковитого хаосу в землеробстві України.

Уже стало очевидним, що з метою отримання врожаю у спрощених

системах сівозмін доводиться застосовувати складний і недешевий арсенал технологічних елементів, включаючи інтенсивний захист посівів від бур'янів, хвороб і шкідників хімічними засобами, докладати не завжди економічно виправдані зусилля до оптимізації формування попиту та стимулювання збуту.

Найголовніше завдання біотехнології на сучасному етапі [3] полягає у задоволенні зростаючих потреб людства в багатьох сферах життєдіяльності, поступовому зменшенню техногенного навантаження на природне середовище. Мова йде не лише про забезпечення повноцінного харчування зростаючої кількості homo sapiens, а й отримання нових ліків, сировини для промислового виробництва, використання нових джерел енергії тощо.

Розвиток біотехнології зробив можливим клонування генів з будь-яких організмів і перенесення їх практично в будь-які види рослин, щоб надати їм нових споживчих властивостей. Нині, наприклад, перед людством стоїть проблема пошуків нових джерел енергії та сировини, що відновлюються. Адже запаси вугілля, нафти й газу швидко вичерпуються. Тому в усьому світі йде активний пошук рослин, які, швидко зростаючи, продукують біомасу для подальшого використання як палива та сировини. А збільшення площ під трави й дерева зменшать ерозію ґрунтів, вміст вуглекислого газу в атмосфері, що сприятиме зменшенню забруднення навколишнього середовища. Тут біотехнологія пропонує чимало корисних надбань – від штамів мікроорганізмів, спроможних розкласти шкідливі й небезпечні відходи виробництва, до трансгенних рослин, які продукують біодеградуючі пластики.

І найперспективнішими в комерційному плані виглядають рослини – продуценти фармакологічно цінних білків, антитіл, вакцин. У листопаді 2000 р. в Каліфорнії пройшли перші клінічні випробування антитіл, вироблених у рослині і призначених для лікування окремих форм раку крові. Такі антитіла характеризуються індивідуальною специфічністю щодо кожного хворого, що забезпечує високу ефективність їх застосування. До того ж, використання рослин як продуцентів фармацевтичних білків у майбутньому знизить їх вартість у десятки, а то й сотні разів.

Вартість продажу деяких біотехнологічних продуктів, вироблених методами генної інженерії, може перевищувати вартість усієї зернової продукції України.

Проблеми екологічної загрози надумані. Саме в країнах, де широко використовують трансгенні рослини, отримано дані, які свідчать, що застосування їх поліпшує екологічну обстановку за рахунок зменшення хімічних засобів захисту. Вирощування трансгенів підвищує ефективність сільськогосподарського виробництва, оскільки зменшуються витрати не лише на хімічні засоби захисту рослин, а й на паливо та амортизацію засобів виробництва, а також – за рахунок вищої врожайності.

Смакові якості трансгенної картоплі й буряків – ті самі, що й у їх традиційних аналогах, але в них набагато менше дійсно шкідливих хімічних речовин. У природі все суворо регламентовано. І якщо колорадський жук не їсть таку картоплю, це зовсім не означає, що вона шкідлива для людини. Єв-

ропейська комісія вклала чимало коштів задля відповідних експериментів і жодного негативного результату не отримала. В Україні біотехнологія рослин ще не стала пріоритетним напрямком розвитку, незважаючи на те що практично єдиним її стратегічним резервом є родюча земля. В державі, де рівень національного валового продукту, незважаючи на певне зростання за останні роки, все ж, за даними ООН, майже у 20 разів менший, ніж у провідних країнах, інноваційні технології, що виробляють нові споживчі властивості товарів, – єдиний шлях виходу на світову арену як повноправного учасника міжнародного співробітництва. Отже, традиційне нарощування аграрної продукції (що, до речі, вимагає значних капіталовкладень) докорінно не вирішує багатьох економічних проблем. Біотехнологія має значні перспективи.

Однією з проблем формування попиту і стимулювання збуту на продовольчому ринку є товарний дуалізм. Дуалізм товару на мікрорівні віддзеркалює одночасну наявність у продукті взаємозалежних і взаємодоповнюючих якісних параметрів: енергоємність (здатність передавати енергію суб'єктам навколишнього середовища (їжа, корми, елементи живлення рослин тощо) і оздоровчі (лікувальні) властивості харчових продуктів (мікро-елементи, вітаміни, амінокислоти, олія, клітковина тощо). З огляду на це, однобічним є макроекономічне формування дуалізму Мікаелем П. Тодоро – «це одночасна наявність у суспільстві двох взаємовиключаючих явищ (бажаного і небажаного): розкіш та безнадійна бідність», традиційний та сучасний сектори економіки; зростання і застій, університетська освіта обраних і масова безграмотність[4]. З нашого погляду, поняття «дуалізм» правомірно використовувати на мікроекономічному рівні, відносно формування попиту і стимулювання збуту на ринку продовольства, оскільки продовольчим товарам приналежне поняття «дуалізм», хоча й в дещо іншому (порівняно з філософськими) аспекті як науки.

Свіжі плоди айви, завдяки значному вмісту заліза, використовують для профілактики і лікування залізодефіцитної анемії, після тривалої виснажливої хвороби, високої температури.

Завдяки вмісту пектинових сполук айву з давніх-давен застосовують у разі кишкових захворювань, що супроводжуються проносом. Припарки з м'якуша айви чи соку – один з найефективніших засобів при тріщинах заднього проходу. Водний настій листя (5 частин листя на 200 мл крутого окропу) здатний полегшувати і навіть припиняти напади бронхіальної астми.

Дослідники виявили у винограді речовину, що допомагає здоровим клітинам організму запобігати переродженню їх в ракові.

З усіх рослин, перевірених медиками на наявність протиракових речовин, найкращі результати отримано саме від винограду.

Висновки. Важливим пріоритетним аспектом маркетингової діяльності є формування попиту і стимулювання збуту, оскільки товар купують лише в разі, коли споживач платоспроможний, а товар йому необхідний. Щоб продати товар, необхідно надати споживачеві інформацію відносно його експлуатаційних (споживчих) властивостей. Однак, відносно товарів ринкової новизни, така вичерпна інформація відсутня, що у більшості споживачів поро-

джує так званий «бар'єр недовіри». Саме усунення останнього є важливим завданням служби формування попиту та стимулювання збуту – складової частини маркетингового підрозділу.

В ідеалі кожна людина повинна мати можливість оцінити, і до того ж швидко, що вона їсть та п'є, чим дихає, наскільки це безпечно для її здоров'я. Тому така постійно зростаюча необхідність охорони довкілля, контролю біотехнологічних процесів, перевірки якості харчових продуктів і питної води, збільшення кількості клінічних діагностичних тестів у медицині та ветеринарії потребує дедалі ширшого використання в практиці високочутливих, швидких та економічних методів аналізу. Тому в світі проводяться інтенсивні наукові дослідження, спрямовані на опрацювання кардинально нових методів аналізу, зокрема, біо- та хемосенсорних систем, що дозволяють виконувати високочутливі якісні та кількісні визначення широкого сектора різноманітних сполук. Розвиток їх став можливим завдяки акумуляції сучасних досліджень у мікроелектронних технологіях, у молекулярній біології, біохімії, біотехнології.

Екологічно-соціальне спрямування формування попиту і стимулювання збуту сільськогосподарської продукції, підвищення його екологічної безпеки, з метою постачання споживачам екологічно чистого продовольства для сприятливих умов життєдіяльності населення, потребує Державного регулювання сільськогосподарським виробництвом, системою адміністративних та економічних важелів.

Література:

1. Опара М. М. Родючість ґрунтів і енергозбереження в землеробстві : навч. посіб. / М. М. Опара, П. П. Ярошенко. – Полтава: РВВ ПДАА, 2006. – С. 9–10.
2. Писаренко В. М. Практичні рекомендації по організації органічного землеробства та сучасні методи скорочення витрат матеріально-технічних ресурсів у рослинництві / В. М. Писаренко, М. М. Опара [та ін.]. – Полтава, 2005. – 20 с.
3. Кияшко С.Г. Оцінка ефективності системи управління селянським (фермерським) господарством: біоенергетичний підхід / Кияшко С.Г. // Регіональні перспективи. – 2004. – № 3 – 5 (40 – 42). – С. 350 – 353.
4. Микаэль П. Тодоро. Экономическое развитие: учебник / Микаэль П. Тодоро. – М. : ЮНИТИ, 1997. – С. 628–629.

Рецензент: д.е.н., професор Плаксієнко В.Я.

УДК: 657.471.004.122+657.471.004.64

ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ МЕТОДОВ УЧЕТА ЗАТРАТ

Миндолина М.А., магистрант

Южный филиал Национального университета биоресурсов и природопользования Украины «Крымский агротехнологический университет»

У статті досліджується сутність основних методів обліку витрат на виробництво. Розглянуті переваги і недоліки кожного методу.

The article investigates the essence of the basic methods of accounting of production. Discuss the benefits and disadvantages of each method.

Постановка проблеми. Сельское хозяйство играет важную роль в развитии экономики Украины и прежде всего, в обеспечении населения продук-

Преимущества	Недостатки
3. Позволяет получить больше информации для управления затратами, принятия обоснованных управленческих решений стратегического планирования.	3. Требуется значительных изменений в системе бухгалтерского учета и совершенствования систем информационной поддержки, что влечет за собой рост затрат на управление.
4. Применение ABC-метода позволяет избежать искажений себестоимости продукции (работ, услуг).	
5. Обеспечение взаимосвязи получаемой информации с процессом формирования затрат.	

Выводы. В заключение можно сказать о том, что каждый из упомянутых методов учета затрат имеет свои достоинства и недостатки и не может рассматриваться изолированно от сопутствующих обстоятельств (отрасли, размера предприятия, изменений объемов производства и продаж, уровня квалификации кадров, стабильности положения на рынке и конкуренции и др.). В современных условиях усложнения производства, диверсификации, изменения структуры себестоимости предпочтение стоит отдавать такому методу учета затрат, который принесет наиболее объективные и реалистичные результаты.

Литература:

1. Безруких П.С. Учет и калькулирование себестоимости продукции / П.С. Безруких. – М.: Финансы и статистика, 1984. – 320 с.
2. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Малога Н.М., Чижевська Л.В. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" вищих навчальних закладів. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 2-е вид., перероб. і доп. - Житомир: ПП "Рута", 2002. - 480 с.
3. Воронова Е.Ю. Управленческий учет на предприятии: учеб. пособие. / Е.Ю. Воронова, Г.В. Улина – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. – 248 с.
4. Давидович І.Є. Контролінг: Навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2008. – 552 с.
5. Пересунько З.М. Методи калькулювання виробничих затрат: зарубіжний та вітчизняний досвід. [Електронний ресурс]. Режим доступа: http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2010/Economics/74551.doc.htm.
6. Скрипник М.І. ABC-калькулювання / М.І. Скрипник // Вісник ЖДТУ. – 2009. – №3(49). – С. 176-179.

Рецензент: д.э.н., профессор Джалал А.К.

УДК 338.43:633.85

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР

Нагернюк Д. В., викладач

Уманський національний університет садівництва

У статті проведено дослідження основних тенденцій виробництва олійних культур в Україні та світі. Визначені основні напрями підвищення конкурентоспроможності виробництва олійних культур.

The research of main trends in production of oil producing crops in Ukraine and in the world is done in the article. Main directions in raising the competitiveness of production of oil producing crops are defined.